

Το εράσμιον κάλλος του προσώπου της ψυχής

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

5.3.3.5 Το εράσμιον κάλλος του προσώπου της ψυχής

Γράφει ο π.Εφραίμ πως αντίκρισε το Γέροντά του για πρώτη φορά: «... Παρ'ότι που δεν φρόντιζε να χτενίζεται, να κόβει τα νύχια του, δηλαδή να περιποιείται τον εαυτό το σώμα του, εν τούτοις η παρουσία του είχε μια παράξενη χάρι, κάτι το επιφανές και ένδοξο, που θα νόμιζε κανείς ότι πρόκειται για βασιλιά! Αφού δεν πλενόταν ποτέ, μερικοί επισκέπτες περίμεναν να μυρίζει ,αλλά τους έκανε εντύπωση που όχι μόνο δεν μύριζε, αλλά είχε και μια λεπτή ευωδία. Αυτό ήταν κάτι του υπερφυσικού, αφού πάντα δούλευε σκληρά και ιδρώνε πάρα πολύ. Το παρουσιαστικό του ήταν γλυκύτατο. Μόλις το έβλεπες γαλήνευες .Όπως ήταν το εξωτερικό του ειρηνικό, έτσι ήταν και το εσωτερικό του. Το πρόσωπό του ήταν ιλαρό ..πολύ καλλίφωνος»(ό.π.α.,226). Αλλού δε γράφει: «...βρήκαμε Γέροντα..με Θαβώρειο Φως..»(αρχ.Εφραίμ 2007,512). Είναι αδύνατο να ατενίζεις το άκτιστο-μακάριο κάλλος ενός τέτοιου ανθρώπου και να μην τον αγαπάς. Λέγει ο Jaspers: « Αυτόν που αγαπάω, θέλω να υπάρχει. Και δεν μπορώ να ατενίσω αυτό που αυθεντικά υπάρχει, χωρίς να το αγαπήσω» (Jaspers 1983,149).

Πηγή: commons.wikimedia.org

Αυτό ήταν λοιπόν το άκτιστο κάλλος του π.Ιωσήφ. Γράφει ο π.Εφραίμ: «Ο Γέροντας Ιωσήφ ήταν ο τελευταίος μεγάλος καθηγητής της Νοεράς προσευχής. Δεν είχε μόνο την προσευχή, είχε και τη νήψι. Εισήλθε σε όλο το μυστήριο της Καρδιακής προσευχής. Ήταν γνώστης, φορέας και δέκτης του ακτίστου φωτός. Αυτή ήταν η ομορφιά....»(π.Ευφραίμ 2008,462). Ενώ δε ήταν ετοιμοθάνατος ο Γέροντας ο Σχοινάς «....είδε το πρόσωπό του να λάμψη, αλλά δεν κατάλαβε ότι η λάμψις ήταν από την Χάρι του Θεού»(ό.π.α., 442). Τον «πρόδιδε» η μετοχή του στο άκτιστο φως, εμφανιζόταν πολλές φορές με λαμπρό πρόσωπο(Πρωτ.Χαραλαμπίσης 2007,328.- Παπαδόπουλος 2007,475- Αρχ.Καραλάζος 2007,563).

Το άκτιστο-μακάριο-αθάνατο κάλλος που εκπέμπει ο θείος φωτισμός του Γέροντα Ιωσήφ, είναι ένα φως που πλαταίνει το νου, τον καθιστά δι-ορατικό , φανερώνει και τα «πίσω από το βουνό», κατακλύζει τον ίδιο τον ησυχαστή εντός και εκτός. Κάλλος που εκπέμπει φως εξάισιο, λευκό και άϋλο(ό.π.α.,248). «Το φως εκείνο είναι και μέσα στον άνθρωπο και το αισθάνεται σαν δική του πνοή....και τον μεταμορφώνει, έτσι, ώστε να μην ξέρει, αν έχει σώμα και βάρος ή περιορισμό τινά »(ό.π.α.248κ.εξ.). Η κατανόηση όμως του κάλλους αυτού γινόταν, επειδή ο Γέροντας είχε ασκήσει τις αισθήσεις του(Σταμούλης ό.π.α.,349.- Δες και: Τριανταφυλλόπουλος ό.π.α.,744).

Ο Γέροντας Ιωσήφ είχε τρωθεί από το άκτιστο κάλλος, ήταν ανεξίκακος, κιας εθεωρείτο από ορισμένους βδέλυγμα. Δεν κατετρύχετο από μικρότητες και φθοροποιές ενασχολήσεις. Είχε απορρίψει εγκεφαλικές συμπεριφορές, βασίστηκε

στην ομορφιά της καρδιάς(ό.π.α.), που είναι ομορφιά μακαρίου κάλλους και δεν αφήνει κηλίδα για κηλίδα στο σώμα και στην ψυχή. Εάν διαβάσεις με προσοχή το βιβλίο του π.Παΐσιου «Αγιορείται Πατέρες» (2008(13)) βρίσκεις πολλά σαρκωμένα παράδειγμα, όχι διανοητικές συλλήψεις, ησυχαστές που ελατόμησαν ήθος και άρρητη ομορφιά. Γράφει για τον παπά- Τύχωνα: *«Ό,τι παλιό φορούσε ή ασουλούπωτο, δεν φαινόταν άσχημο, γιατί ομόρφαινε και αυτό από την εσωτερική ομορφιά τα ψυχής του (ό.π.α.,20).*Επίσης, ότι είχε *«πνευματική αρχοντιά»*, ενώ στα υστερνά του είχε γίνει *«ολόλευκος εσωτερικά και εξωτερικά»(ό.π.α.,33).* Ενώ μιλούσε για το Άγιο Πνεύμα *αλλοιωνόταν το πρόσωπό του και πολλοί ευλαβείς άνθρωποι έβλεπαν την αλλοίωσή του(ό.π.α.,33).* Και για τον γέροντα Αυγουστίνο σημειώνει ο π.Παΐσιος, ότι η μορφή του ήταν *«φωτεινή»*, γιατί τον είχε ζώσει η Χάρις του Θεού(ό.π.α.,88), καθώς επίσης ότι είχε νιώσει *«ανέκφραστη γλυκύτητα»(ό.π.α.,75).* Και για τον γέροντα Φιλάρετο, επίσης, λέγει ότι είχε ένα *«φωτεινό πρόσωπο»(ό.π.α.,88).*Αλλά ο γέρο-Κωνσταντίνος το ίδιο, είχε *«λαμπερό πρόσωπο»(ό.π.α.,91),* ενώ ο άγνωστος Αναχωρητής – ένας από τους αφανείς Αναχωρητές του Άθω – είχε και αυτός *«φωτεινό πρόσωπο» και «ακτινοβολούσε»(ό.π.α.,47).* Αυτοί οι Γέροντες-αδελφοί του π.Ιωσήφ, αυτοί οι ησυχαστές, ίνα μη λέγων ερεσχελώ, πληρούν το χωροχρόνο μας με την *«άφατον του μέλλοντος αιώνος δόξαν τε και λαμπρότητα»(αγ.Μάξιμος, ό.π.α.,122),* Ο Κύριος ενώτισε τη δέησή τους, καθιστώντας την εσχατολογική ωραιότητα δώρημά μας ήδη από του νυν. Έτσι σημαίνεται από του νυν η ελευθερία του Ακτίστου από κάθε φυσικό καταναγκασμό: μήπως και εκείνο το επιθανάτιο μακάριο χαμόγελο του π.Ιωσήφ Βατοπαιδινού, πνευματικού τέκνου του ησυχαστή Ιωσήφ, δεν μας πορθμεύει πέραν κάθε νομοτέλειας και φυσικού περιορισμού στη χώρα του ακτίστου κάλλους; Μήπως αυτό το άκτιστο κάλλος δεν φέρνει στο νου μας τον Ψαλμό: *ανακαινίζει το πρόσωπον της γης(103^{ος},30).*

Αυτή η αποδέσμευση από το κτιστό και ζοφερό είναι το θεμέλιο του ακτίστου κάλλους στην ορθόδοξη παράδοση και προφανώς είναι αβυσσαλέα η διαφορά του από το πλατωνικό. Βλέπεις τη λάμψη ενός θεομένου ησυχαστή, που είναι επίγειο κάλλος της αγιότητας, μυστικό φως που αναδύεται από κάποιο βάθος, υπεράνω των χωροχρονικών κατηγοριών όπως στην βυζαντινή αγιογραφία, όπου καταργούνται προοπτική και νατουραλισμός. Έτσι ο ησυχασμός καθίσταται μια μοναδική θεο-λογία. Το κάλλος του είναι αγιοκεντρικό, εράσμιο κάλλος, αποτέλεσμα της καλής αλλοίωσης, της σταύρωσης της σάρκας, όχι του σώματος. Η εμπειρία του ησυχαστή είναι επαληθεύσιμη εμπειρία, Δεν «θεωρεί» ο ησυχαστής με το νου, αλλά ακόμα – ακόμα και με αυτά τα σαρκικά μάτια (αρχ.Αιμιλιανός 2010(2),44).Απολαμβάνει το μακάριο κάλλος και το χαίρεται με μίαν οντολογική χαρά. Αλλά και εμείς με τη σειρά μας δεν βλέπουμε την ωραιότητα του προσώπου του, αλλά εκείνη του προσώπου της ψυχής του, βλέπουμε την ομορφιά που *υπάρχει στην καρδιά των όντων και ζητά την καρδιά μας*

(π.Καρδαμάκης χχ,39).

Ο Γέροντας Ιωσήφ εδαψίλεψε στους υποτακτικούς του την αίγλη που δεξιώθηκε από το άκτιστο-μακάριο-αμήχανο κάλλος, με άλλα λόγια αιωνιότητα. Νοημάτισε έτσι τον επίγειο βίο τους και τους ετοίμασε για την όντως ζωή. Αταλάντευτος και άρρυπος, σφριγηλός στη σκέψη και στην πράξη, επειδή διέθετε το φωτισμό του ακτίστου κάλλους, έδρεψε από αυτό την μερίδα της αλήθειας που του αναλογούσε. Και αυτές ακόμα οι λεκτικές «ριπές» που εκστόμιζε(ο π.Εφραίμ τις διηγείται τόσο χαριτωμένα!) σε καμιά στιγμή δεν δημιουργούσαν ζόφο, δεν μπορούσα να ψύξουν τη φλόγα των υποτακτικών του, στους οποίους είχε ωριμάσει η συνείδηση της αθανασίας και η επίγνωση της αιωνιότητας μέσα από τη συνείδηση της εγκατάλειψης, κλασικό πλέον παράδειγμα ο άγιος Σιλουανός. Ύπαρξη που ωδυνάται χωρίς μεταπτώσεις είναι ο Γέροντας Ιωσήφ. Το μακάριο κάλλος ηχεί στους μυχούς των υποτακτικών του ευφρόσυνα την αφθαρσία του *προσλήμματος*. Οπότε, αυτό κι αν είναι μακάριο κάλλος!

[Συνεχίζεται]